

CAPÍTOL IV

L'Antàrtica

Maite Abellan

4.1 L'ANTÀRTICA, AL MAPA DE PIRI REIS

‘Sovint els descobriments estan fets per persones que, prestant atenció a les suggerències fetes per d’altres, les segueixen.

Aquest és el cas d’aquest llibre, el qual és el resultat de la suggerència feta per algú altre. Aquesta persona és el Capità Arlington H.Mallery qui primer va suggerir que el mapa de Piri Reis, descobert al 1929 però dibuixat al 1513 i basat en mapes molt més antics, mostrava una part de l’Antàrtica.

Va ser ell qui va fer l’original suggeriment de que el primer mapa d’aquesta costa havia estat dibuixat abans que l’actual i immensa capa de gel hagués cobert la costa de la Terra de la Reina Maud. Aquests sensacionals suggeriments van ser la inspiració de la nostra investigació.

“És per això que, amb una profunda admiració, li dedico aquest llibre al Capità H. Mallery”

Maps of the Ancient Sea Kings (Charles Hapgood)

4.2 CHARLES HAPGOOD I LA SEVA TEORIA

El 1958 en Charles Hapgood (1904-1982) nord-americà i professor d'història, pren notorietat pública amb la publicació del seu llibre *The Earth's Shifting Crust* (L'escorça canviant de la Terra). En ell dona una explicació al mecanisme que produeix la deriva continental, oposada a la teoria de la tectònica de plaques (finalment acceptada per la comunitat científica):

Hapgood deia que les grans masses de gel situades als pols, desestabilitzaven l'equilibri rotatori de la terra causant el lliscament de tota o gairebé tota l'escorça terrestre al voltant del nucli de la terra.

Basant-se en les seves investigacions, argumentava que els canvis en l'eix de rotació duraven aproximadament 5.000 anys, i eren seguits per períodes de 20-30.000 anys sense moviments als pols. Segons els seus càlculs, l'àrea del moviment no excedia els 40 graus.

Sens dubte, el pròleg que l'Albert Einstein li va escriure al 1954 (abans que la teoria de la tectònica de plaques fos desenvolupada) va contribuir al seu ressò mediàtic:

“Amb freqüència rebo comunicacions de gent que vol consultar-me sobre les seves idees no publicades. Molt poques vegades aquestes idees tenen cap validesa científica. No obstant, la primera que vaig rebre del Sr. Hapgood em va impressionar...”

Pot resultar curiós saber com un professor d'història s'arriba a interessar per la geologia fins al punt d'elaborar una teoria sobre la deriva continental: la pregunta d'un estudiant sobre el continent perdut de Mu el va portar a proposar un projecte a la classe per a investigar l'Atlàntica i allò el va dur a una investigació sobre les possibles catàstrofes que poguessin ocórrer al planeta incloent la sensacionalista teoria de Hugh Auchincloss Brown (1879-1975) qui afirmà que l'acumulació massiva de gel als pols, causava recurrents balancejos de l'eix en cicles d'aproximadament 4.000-7.500 anys provocant el lliscament de l'escorça terrestre i suggerí l'ús d'explosius nuclears per trencar el gel i prevenir la catàstrofe.

Al 1966 en Hapgood publica *Maps of the Ancient Sea Kings* (Mapes dels antics reis dels mars), presentat també com un treball amb els seus alumnes. A través de l'estudi dels mapes de Piri Reis, Finé i d'altres, en Hapgood torna a intentar demostrar la seva teoria afirmant que els mapes estudiats, estan basats en cartes molt més antigues (d'uns 10.000 anys), i que ens mostren com era la terra quan el seu eix estava desplaçat uns 15°. Així doncs, i referit a l'Antàrtica, aquesta estaria en aquella època unida a Sud-amèrica i amb una part de la seva costa lliure de gel.

Però, hi havia algú, 10.000 anys enrere, capaç de cartografiar una zona que, d'altra banda, no va ser descoberta fins a principis del segle XVII? Segons en

Mallery, una civilització amb coneixements cartogràfics i per tant avançada la va dibuixar.

4.3 ARLINGTON H.MALLERY

L'autor de la teoria més polèmica que envolta el misteri del mapa de Piri Reis, va ser un gran aficionat a l'arqueologia malgrat no tenir-ne la titulació. Segons ens explica el propi Hapgood en el llibre, va ser enginyer i navegant.

Al 1951 va publicar el llibre: *Lost America: the story of the Pre-columbian Iron Age in America* (Amèrica Perduda: La història de l'edat del ferro precolombina a Amèrica), on defenia l'existència d'una civilització avançada, probablement d'origen víking, que sabia treballar el ferro molt abans de que els europeus arribessin a Amèrica.

Si recordem que es considera que les tecnologies per a treballar el metall, van ser introduïdes a Amèrica pels europeus, entendrem la polèmica i l'ampli ressò mediàtic que el seu llibre va tenir. Però, malgrat moltes de les idees presentades en el seu llibre, van ser considerades interessants, es van desestimar per no estar suficientment contrastades i tenir poca base científica. L'Arlington H. Mallery es va dedicar llavors a l'estudi de mapes antics, especialment víkings per a intentar demostrar les seves teories i va ser durant aquell temps què el mapa de Piri Reis va arribar a les seves mans.

Arribats a aquest punt, considero interessant situar-nos en el context científic i tecnològic dels anys 50, època en la què en Hapgood desenvolupa la seva teoria per a explicar la deriva continental. Una època en la que per a la geologia, la deriva continental no pot ser explicada més que en forma de teoria perquè no disposa dels mitjans tecnològics necessaris per a confirmar-la.

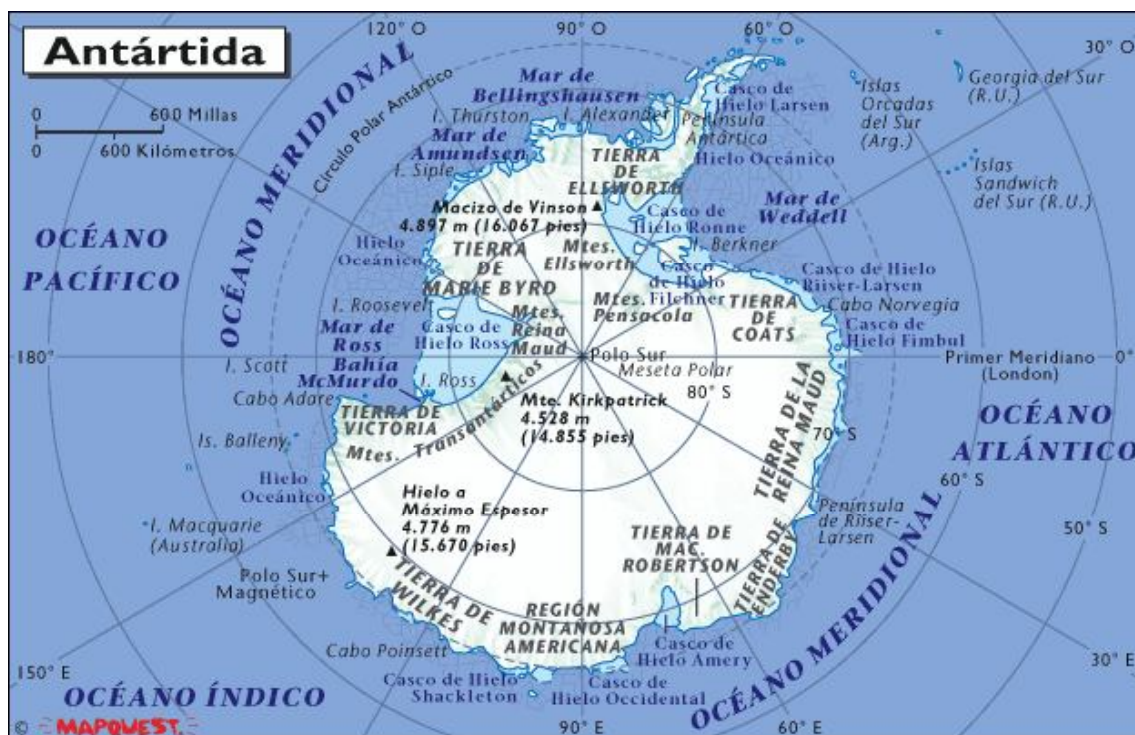
Una mica de geologia: La deriva continental

Fins al segle XIX es creu que la terra és un tot constant i que només alguns moviments verticals alteren la seva aparença, provocant la formació de muntanyes i falles. Per això es considera revolucionària i difícil d'acceptar la teoria que al 1915 el geòleg alemany Wegener publica, *The origin of continents and oceans*, (L'origen dels continents i dels oceans) i en la que diu que, els continents, que van estar units en un únic continent (Pangea) en algun moment geològic, se separen i es desplacen lenta però inexorablement. És la teoria de la deriva continental. Malgrat les evidències geogràfiques, paleontològiques i geològiques aportades, en Wegener falla a l'explicar el mecanisme que provoca aquest desplaçament i la comunitat científica oblida aquesta teoria durant alguns anys.

A la dècada dels 20 amb l'arribada dels sonars, les mesura de la fondària i topografies dels fons oceànics es fan més precises i ràpides, fent que la idea de la deriva continental sigui novament considerada per alguns científics. Però no és fins a mitjans de la dècada dels 40 en què es poden realitzar sistemàtiques investigacions del fons marí. Aquestes investigacions demostren que el fons de l'oceà no és el lloc immòbil i tranquil que es creia i les

conclusions que s'extrauen són la base per a la teoria de la tectònica de plaques.

L'Any Geofísic Internacional (AGI) va ser un projecte internacional en el que van participar 61 països per a la investigació i exploració concentrada i coordinada de la Terra i del seu entorn còsmic. El període escollit va ser del juliol de 1957 fins al desembre de 1958 i es va consagrar a L'Antàrtica. Amb les tecnologies desenvolupades al llarg de la 2ª Guerra Mundial, es van poder realitzar moltes investigacions, des del llançament de satèl·lits artificials, amb els que es van descobrir els cinturons de radiació de Van Allen, fins al sondeig del sòl oceànic, que va donar un gran impuls a la teoria de les tectònica de plaques i a la deriva continental, temes molts polèmics durant molt de temps.

4.4 L'ORIGEN DEL GEL A L'ANTÀRTICA

El que s'especula sobre l'Antàrtica ara, dista molt del que se sabia a mitjans del segle XX però definitivament s'allunya molt de la teoria d'en Hapgood. S'accepta que l'Antàrtica va estar lliure de gel, però la comunitat científica allunya aquest fet en milions d'anys. Tot són teories sobre les raons que van provocar que aquest territori es congelés, però la tecnologia de que ara es disposa, permet suposar si més no, que aquestes teories s'acosten una mica més a la 'veritat' i situen la formació de gel entre els 30 i 35 milions d'anys, molt lluny doncs dels 9.000 anys d'en Hapgood.

En resum:

Dels articles que he trobat sobre el mapa de Piri Reis i l'Antàrtica, gairebé tots destaquen únicament la idea de l'existència d'una civilització antiquíssima i dotada tecnològicament capaç i citen com a única font el llibre d'en Hapgood per a recolzar aquesta idea obviant les parts que no encaixen.

A favor d'en Hapgood voldria afegir que la seva teoria respecte la deriva continental no és descabellada. Un article publicat a Science Projects al 1997 titulat Earth's Shifting Crust (igual que el primer llibre d'en Hapgood), comenta una 'nova' teoria publicada a la revista i defensa en Hapgood com a primer autor.